

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

(๑) พระไตรปิฎก :

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก**, ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- _____. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. เนื่องในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙
- มหามกุฏราชวิทยาลัย . **พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

(๒) ปกรณวิเสส อรรถกถา และฎีกา :

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอฎฐกถา**. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,โรงพิมพ์วิญญาน,๒๕๓๒.
- _____. **ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาฎีกา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และโรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙.
- _____. **ปกรณวิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาปกรณวิเสส**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๙.
- _____. **วินยปิฎก สมณฑปาสาทิกา มหาวิภังคอฎฐกถา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- _____. **ทีฆนิกาย สุมงควลลิตินิ สีสกขนธวคคอฎฐกถา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๒.
- _____. **ทีฆนิกาย สุมงควลลิตินิ มหาวคคอฎฐกถา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๓.
- _____. **มขณินิกาย ปปญจสุทนี มูลปณณาสกอฎฐกถา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน,๒๕๓๓.

- _____ มขฉิมนิกาย มขฉิมปณณาสกอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๓.
- _____ .สยุดตินิกาย สารตลปปกาลินี สคาถาคคอกฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๓.
- _____ .องคตตินิกาย มโนรลปฐณี ทุกาทินีปาดอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- _____ .ขุททกนิกาย ธมมปทฎฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- _____ .ขุททกนิกาย ปรมตลที่ปนี สุตตินิกายปาดอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ .ขุททกนิกาย เอกกนิกายปาดชาตอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ .ขุททกนิกายสทฐมมปปขุไซตีกา มหานิทเทสอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ .ขุททกนิกาย สทฐมมปปขุไซตีกา จุฬนินิทเทสอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ .ขุททกนิกายปฎิสมภิกขามคคอกฏฐกถา.กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์วิญญาน ๒๕๓๔.
- _____ .ธมมสงคณี่ อฏฐฐาสินีอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ .ปรมตลมลขุสา วิสุทฐิมคคมหาฎีกา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- _____ .มิลินทปถทอฏฐกถา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน , ๒๕๔๑.
- _____ .วิสุทฐิมคคปกรณ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน ,๒๕๓๔.
- _____ .อภิธรรมปฎกปถจปกรณอฏฐกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๓๔.
- _____ . อภิธรรมตลสงคโท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๔๒.

_____ อภิธมมตถวิภาวินีฎีกา .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูญาณ , ๒๕๔๒.

_____ . เนตติอภฺรฐกถา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. รจนา โดย
พระมหาทักษิณเถระ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ หจก.ทิพย์วิสุทธิ์,
๒๕๔๔.

มหาหมกุฎราชวิทยาลัย. อภิธมมตถวิภาวินียา ปญจิกา นาม อตถโยชนา.
โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร,กรุงเทพมหานคร
๒๕๓๗.

_____ อภิธมมตถสงคหปาลิยา สห อภิธมมตถวิภาวินีนามอภิธมมตถสงคหฎีกา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร,
๒๕๓๘.

_____ .พระธัมมปัทธฺรฐกถาแปล ภาค ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

_____ .พระธัมมปัทธฺรฐกถาแปล ภาค ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

_____ . พระธัมมปัทธฺรฐกถาแปล ภาค ๕. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

_____ . พระธัมมปัทธฺรฐกถาแปล ภาค ๘. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. หนังสือทั่วไป

พระติสสทัตตเถระ . อภิธมมตถวิภาวินี. มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ ๘.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

พระพุทธโฆส. วิสฺสุทธีมคฺคํ ปฐมภาค. มหาหมกุฎราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์มหาหมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

_____ . คัมภีร์วิสฺสุทธีมรรค. สมเด็จพระพุทธมาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) แปล
และ เรียบเรียง,พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๔๘.

พระญาณธชเถระ (แลตีสยาดอ). **อานาปานทีปนี**. พระคันธสाराภิงค์ แปลและเรียบเรียง. กรุงเทพมหานคร: ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.

_____ . **ปรมัตถทีปนี**. แปลโดย พระคันธสाराภิงค์. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวัน กราฟฟิค เพลท, ๒๕๔๖.

พระธัมมपालมหาเถระ รจนา, อาจารย์สิริ เพ็ชรไชย ป.ธ. ๙ แปล.

ปรมัตถมัชฺฐสา วิสุทธิมคคมหาฎีกา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัทธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัด , ๒๕๔๕.

_____ . **สังฆธรรมปกาสินี** (บาลี-ไทย) ภาค ๓., สิริ เพ็ชรไชย (และคณะ) แปล, กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิภูมิพลโลกิคุ, ๒๕๔๕.

พระญาณธชเถระ(แลตีสยาดอ), **อานาปานทีปนี**, พระคันธสाराภิงค์ แปลและเรียบเรียง. โรงพิมพ์ไทยรายวันการพิมพ์, กรุงเทพฯ, ๒๕๔๙.

พระอัครคังสเถระ. **สังฆนทีธธาตุมาลา**. พระธรรมโมลี ตรวจชำระ. พระมหานิมิตตมมสาร์ และจำรูญ ธรรมดา แปล, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๖.

พระโสภณมหาเถระ (มหาสิยาดอ), **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร**, พระพรหมโมลี ศาสตราจารย์พิเศษ (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.) ตรวจชำระ, พระคันธสाराภิงค์ แปลและเรียบเรียง (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๙-๑๓๑.

_____ . **มหาสติปัฏฐาน ทางสู่พระนิพพาน**. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.) ตรวจชำระ. แปลและเรียบเรียงโดย พระคันธสाराภิงค์. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.

_____ . **วิปัสสนาขุณี หลัการวิปัสสนาภาวนา (ฉบับสมบูรณ์)**. แปลโดย จำรูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____ . **วิปัสสนานัย เล่ม ๑**. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.) ตรวจชำระ. แปลและเรียบเรียงโดย พระคันธสाराภิงค์. นครปฐม : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีเอไอ เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๐.

_____ . **วิปัสสนานัย เล่ม ๒**. พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.)

- ตรวจชำระ. แปลและเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิวังศ์. นครปฐม :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีเอไอ เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๐.
- _____ . **คำแนะนำในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น.** (มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย พิมพ์ที่: กองบริการการสอนและสิ่งพิมพ์, ม.ป.ป.).
- _____ . **นิพพานกถา.** พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D)
ตรวจชำระ.แปลเรียบเรียงโดย พระคันธสาราภิวังศ์. กรุงเทพมหานคร:
จัดพิมพ์โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.
- _____ . **มหาสติปัฏฐานสูตร ทางสู่พระนิพพาน.** แปลโดย พระคันธสาราภิวังศ์.
พระพรหมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, Ph.D.) ตรวจชำระ. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- _____ . **หลักการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน,** จำรูญ ธรรมดา แปล.
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๖.
พระภัทน์ตะอาสภมหาเถระ ธรรมาจริยะ อัครมหาภิรมย์ภูมิกานาจริยะ, ดร.
วิปัสสนาที่ปณีฎีกา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- _____ . **วิปัสสนาวงศ์ ในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.
- _____ . **๑๐๐ ปีอัครมหาภิรมย์ภูมิกานาจริยะ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์
พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.
- สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ). **อริยวังสปฏิปทา ปฏิปทาอัน
เป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า,** กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.
- พระญาณโปกนิเถระ , **หัวใจกรรมฐาน,** ชาญ สุวรรณวิรัช แปล, (พิมพ์ครั้งที่ ๕).
สำนักพิมพ์ศยาม บริษัทเคล็ดไทยจำกัด. กรุงเทพฯ ๒๕๔๑
- พระสัทธัมมโชติกะ ธรรมาจริยะ. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๑-๒-๖,**พิมพ์ครั้งที่ ๘.
กรุงเทพฯ: มูลนิธิสัทธัมมโชติกะ จัดพิมพ์. โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๐.

_____ . **ปรมัตตโชติกะ (ปริเฉทที่ ๕)** โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธี กรุงเทพฯ. ๒๕๔๐
พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร ป.ธ.๙). **มุนีนาททีปนี**, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,
กรุงเทพฯ. ๒๕๓๙.

_____ . **ภูมิวิลาสินี** , สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กรุงเทพฯ. ๒๕๔๐

_____ . **กรรมทีปนี**, สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กรุงเทพฯ. ๒๕๔๕

_____ . **โลกทีปนี** , สำนักพิมพ์ดอกหญ้า กรุงเทพฯ. ๒๕๔๕

_____ . **วิปัสสนาทีปนี. พิมพ์ครั้งที่ ๒.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,
๒๕๔๓.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทฺธิ), **คู่มือสอบอารมณกรรมฐาน**,
กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ๒๕๓๓.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๓๘.

_____ . **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๖.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____ . **เทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พรินต์ติ้ง
กรุ๊ป จำกัด. ๒๕๓๐.

พระคันธสาราภิวังศ์ ,**อภิธัมมัตถสังคหะ และปรมัตตทีปนี. พิมพ์ครั้งที่ ๒** ,
กรุงเทพฯ : ไทยรายวันการพิมพ์ . พฤษภาคม ๒๕๔๖.

พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมาจารย์ (ประเสริฐ มนต์เสวี). **อานาปานสติภาวนา
ลำดับการบรรลุดธรรมของพระพุทธเจ้า**. สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระป.ธ.๙, MA, Ph.D.) ตรวจสอบชำระ. กรุงเทพมหานคร
: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

กรมศิลปากร. **มิลินทปัญหา** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โสภณการ
พิมพ์, ๒๕๔๙.

กล્યાณภิกขุ, **พุทธการกรรมทีปนี**, ม.ป.ท., ๒๕๔๙.

ขุนสรรพกิจโกศล (โกวิท ปัทมะสุนทร). **คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมปิฎกเล่มที่ ๗ สมุจจัยสังคหวิภาคหลักสูตรปริยญาธรรมชั้นเอก**, สถาบันการศึกษาพระอภิธรรมมุนินิธิปริยญาธรรม กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ ๒.

โรงพิมพ์วิญญาน. ๒๕๔๔.

จำลอง ดิษยวณิช. **วิปัสสนากรรมฐาน และเชาว์อารมณ์** (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ ๓.เชียงใหม่: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๙.

ธนิต อยู่โพธิ์, **วิปัสสนานิยาม**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

บุญมี เมธางกูร และ วรณสิทธิ์ ไวทยะเสวี. **คู่มือการศึกษาพระอภิธรรมมัดดสังคหะปิฎกเล่มที่ ๑**. กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์, ๒๕๓๐.

พินิจ รัตนกุล., รศ.ดร., **สวดมนต์สมาธิ วิปัสสนา รักษาโรคได้**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ นนทบุรี. บริษัทเพชรรุ่งการพิมพ์จำกัด, ๒๕๔๗.

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมศัพท์ปรัชญา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๘,

แสง จันทร์งาม. **วิธีสอนของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สุขชีพ ปุญญาคุณภาพ. **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

๒. วิทยานิพนธ์

พระครูประคุณสรกิจ (สุชาติ ชีโนโรโส),. **การศึกษาวิธีการสอนวิปัสสนา** ที่มีภูฐานตามแนวของสำนักวิเวกาศรม. **วิทยานิพนธ์ปริยญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาพระพุทธศาสนา)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

พระมหาประเสริฐ มนต์เสวี(พรหมจันทร์). “ศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติอานาปานสติภาวนา เฉพาะกรณีคำสอนของพุทธทาสภิกขุ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

- พระมหาประพนธ์ ศุภษร. “ความสำคัญของบุคลิกภาพของพระพุทธเจ้าต่อความสำเร็จในการเผยแผ่พุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- พระภริวัตน์ ฐิตบุณฺโญ (ตอกบัว), ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการเข้าถึงความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ : ศึกษากรณีปฏิภุจสมุปบาท, **หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา**, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๔๙
- พระอธิการดิเรก ธิธญาโณ (สีหะ), ศึกษาการบรรลุมรรคของวิปัสสนาญาณบุคคล **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พุทธศักราช ๒๕๕๗,
- พันตำรวจโทหญิง สุชาดา พระเขียนทอง, ศึกษาหลักวิปัสสนาภาวนาในเจโตศีลสูตร, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พุทธศักราช ๒๕๕๕.
- ศิริรักษ์ ขาวสนิท. “บทบาทของพระสารีบุตรและพระโมคคัลลาน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต**. ภาควิชาตะวันออก. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- มาลี อาณากุล, การศึกษาเปรียบเทียบกรรมฐานในคัมภีร์พระอภิธรรมมัตถสังคหะกับ คัมภีร์วิสุทธิมรรค และวิธีปฏิบัติกรรมฐานของสำนักวิปัสสนาอ้อมน้อยกับวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์, **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ**, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๙.
- วริยา ชินวรรณ และคณะ. รายงานวิจัยเรื่อง วิวัฒนาการการตีความคำสอนเรื่องสมาธิในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในประเทศไทย. **คณะมนุษยศาสตร์**, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๗.

๓. ภาษาอังกฤษ

- Phra Sripariyattimoli. *The Buddha in the Eyes of Eminent Scholars*, 1999. ISBN 974-575-539-7. (May 19th, 1939, Albert Einstein's speech on "Science and Religion" in Princeton, New Jersey, U.S.A.)